

Друга Світова війна 1939-1945 рр.

*Підготував ліцеїст 11-Б класу :
Войнаровський Руслан*

Друга Світова війна

Друга світова війна - рубіжна й найжорстокіша подія в історії сучасного світу. В неї було втягнуто 67 держав, 80 % населення земної кулі і тривала довгих 6 років.

Вогняний смерч пронісся над величезними територіями Європи, Азії й Африки, охопив простори всіх океанів. У цій війні загинуло близько 60 млн осіб, не говорячи вже про поранених і тих, хто безвісти пропав. Лихо й страждання, які пережили люди, незмірні.

Уже більше ніж півстоліття відділяє нас із того часу, коли людство відсвяткувало велику перемогу над фашизмом і милітаризмом.

Початок Другої Світової війни

1939: початок Другої світової - напад на
Польщу.

1 вересня 1939 року війська Третього рейху разом із словацькими союзниками напали на Польщу.

3 вересня війну Німеччині оголосили Британія і Франція.

17 вересня в Польщу вступили "війська Українського фронту" СРСР.

В історії вересень 1939-го вважається початком Другої світової війни.

Країни учасники Другої Світової війни

Німеччина
Італія
Японія

СРСР
Англія
Франція
США

Характер війни

Держави агресивного блоку прагнули розширення власних територій, завоювання ринків збуту та джерел сировини. А головною метою було завоювання світового панування. З їхнього боку війна була **загарбницькою**.

Для країн, які зазнали агресії й були окуповані, ця війна була **справедливою**. У період з 17 вересня 1939 р. по 22 червня 1941 р. він сам виступав у ролі агресора, приєднавши до себе значні території, які належали на той час Польщі, Румунії, Фінляндії та ін.

Періодизація війни

Другу світову війну можна розділити на кілька періодів:

ПЕРІОДИ ВІЙНИ

Перший період 1 вересня 1939 р. — 22 червня 1941 р.	Початок Другої світової війни: від нападу Німеччини на Польщу до агресії проти СРСР
Другий період 22 червня 1941 р. — 18 листопада 1942 р.	Розширення нацистської агресії: від нападу Німеччини на СРСР до початку контрнаступу радянських військ під Сталінградом
Третій період 19 листопада 1942 р. — 5 червня 1944 р.	Корінний перелом у ході війни: від контрнаступу радянських військ під Сталінградом до відкриття Другого фронту і наступу в Україні
Четвертий період 6 червня 1944 р. — 8 травня 1945 р.	Розгром фашизму і нацизму в Європі: від відкриття Другого фронту до капітуляції Німеччини
П'ятий період 9 травня 1945 р. — 2 вересня 1945 р.	Розгром милітаристської Японії: від капітуляції Німеччини до капітуляції Японії

Причини Великої вітчизняної війни

1. Версальсько-Вашингтонська система, що встановила несправедливі кордони (та систему економічних і політичних взаємин

2. Фашистські та милітаристські держави на чолі з Німеччиною, Італією і Японією були невдоволені Версальською системою і прагнули до нового перерозподілу світу, до захоплення колоній, джерел сировини і ринків збуту, які тоді знаходилися під контролем Великої Британії, Франції і США;

3. Підготовка СРСР до світової революції;

4. Неефективність Ліги націй;

5. Загострення суперечностей між великими державами через глибоку економічну кризу;

6. Політика потурання агресорам, яку проводили Велика Британія та Франція, сподіваючись задовольнити їхні апетити.

План «Барбаросса»

Назва «Барбаросса» визначає характер війни як жорстокий, винищувальний, руйнівний.

Було сказано про те, що необхідно знищити 30 млн. слов'ян. На здійснення плану «Барбаросса» відводилося півтора-два місяці. Німецький наступ на Радянський Союз повинен був розвиватися на трьох основних стратегічних напрямках.

Група армій «Північ» через Прибалтійські республіки на Псков, Ленінград; група армій «Центр» — з району Варшави на Мінськ, Смоленськ, Москву; група армій «Південь» — з району Любліна на Житомир, Київ. Головний удар спрямований на Москву.

Сталінградська битва (листопад 1942 – лютий 1943

- 19 листопада 1942 року розпочався контрнаступ радянських військ під Сталінградом, що завершився 2 лютого 1943 р. повною перемогою Червоної Армії.
- Було знищено 32 дивізії, 3 бригади гітлерівської армії та сателітів Німеччини. Командувач 6-ої німецької армії фон Паульс здався в полон.
- Ця перемога створила умови для корінного перелому у ході всієї війни.

Фрідріх фон Паулюс

Люфтваффе проводить бомбардування житлових районів Сталінграда

Прапор над звільненим містом Сталінград

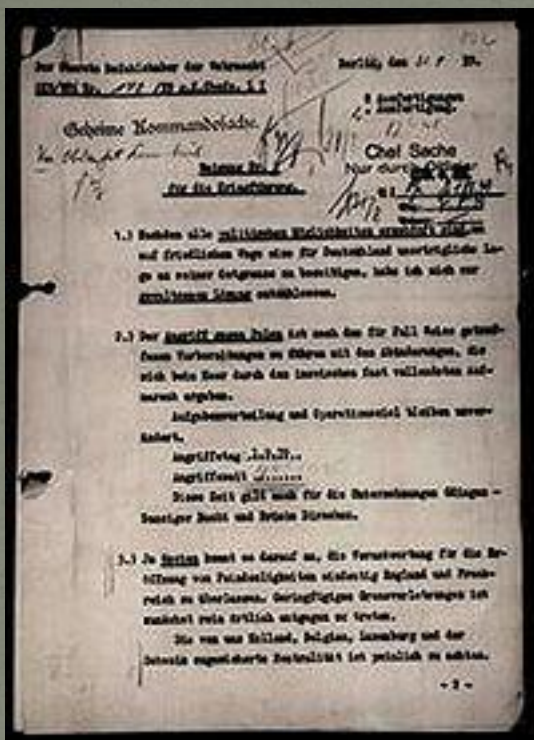
Розгром Франції. План "Морський лев"

Операція
"Морський лев" -
Кодова назва
планувалася
Гітлером
десантної операції
по висадці на
Британські
острови. План
заснований 16
липня 1940

- Згідно з ним, німецькі війська повинні були форсувати Ла-Манш, висадитися між Дувром і Портсмутом в складі близько 25 дивізій, а потім наступати з метою відрізати Лондон. Фронт передбачалося розтягнути від Фолкстона до Богнор. Військове командування було доручено фельдмаршалу Рундштедту.
- Дата початку операції постійно відкладалася. 9 січня 1941, після поразки в битві за Британію, Гітлер віддав наказ про скасування висадки на Британію. 13 лютого 1942 командувач кригсмарине адмірал Редер в останній раз розмовляв з Гітлером про операції "Морський лев" і переконав його дати згоду на припинення будь-якої підготовки в цьому напрямку.

Знищення Польщі. План “Вайс”

План “Вайс”

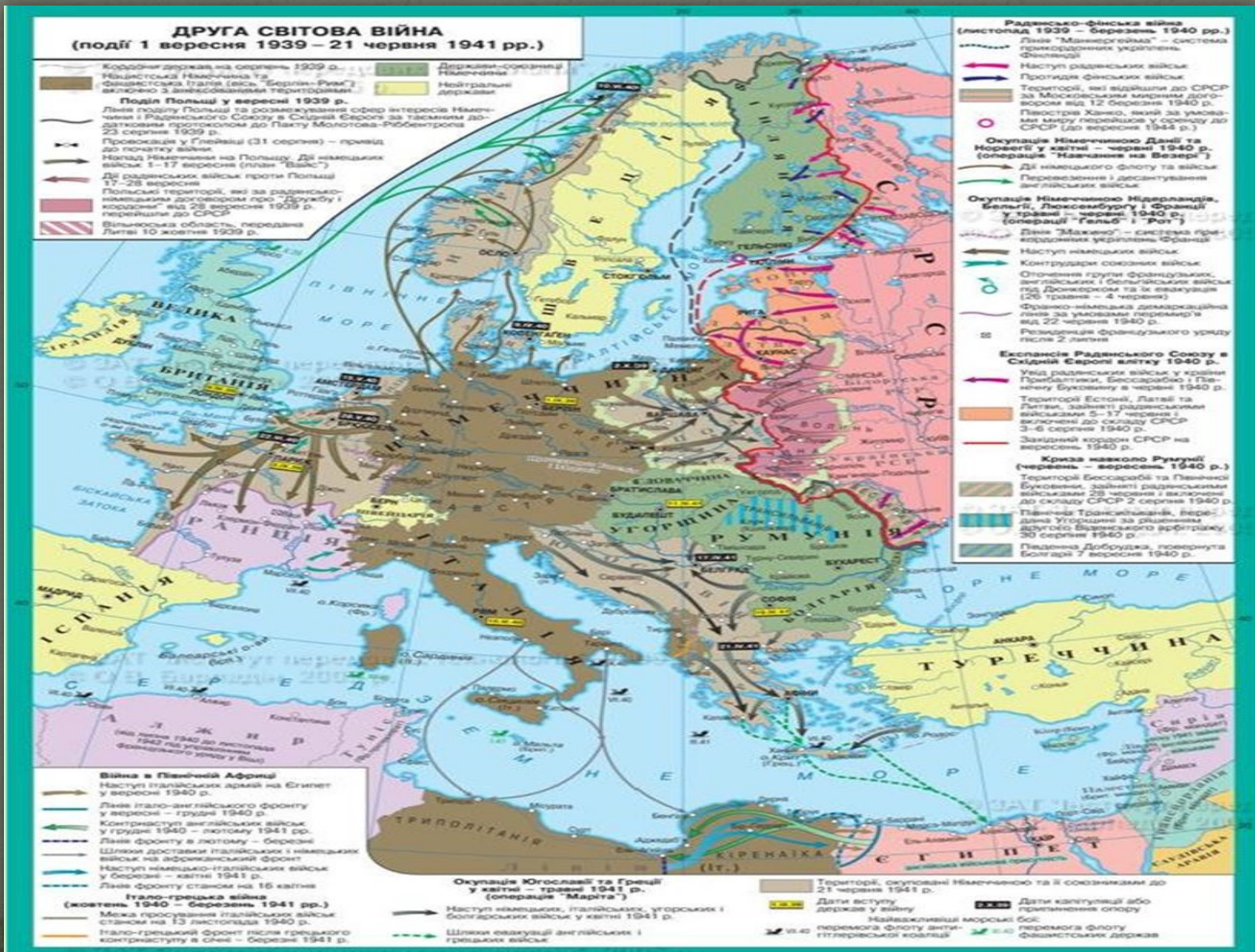
Карта захоплення Польщі Німеччиною

План «Вайс» - німецький стратегічний план військових дій проти Польщі. План розроблявся в квітні - червні 1939 року, реалізований з початком вторгнення в Польщу 1 вересня 1939 року.

Німецькі війська повинні були вторгнутися до Польщі в трьох напрямках:

1. Головна атака з території Німеччини через західний кордон Польщі.
2. Атака з півночі зі Східної Пруссії.
3. Атака німецьких і союзних словацьких військ з території Словаччини.

Військові дії в Німеччині і СРСР у 1939 – червні

Створення антигітлерівської коаліції

Віхи формування Антигітлерівської коаліції

Дата	Основні події
Березень 1941 р.	Сенат США приймає закон про ленд-ліз
22 червня 1941 р.	Напад Німеччини на СРСР. Заява прем'єр-міністра У.Черчілля, що Великобританія надасть "Росії і російському народу всю допомогу, яку тільки зможе".
12 липня 1941 р.	Англо-радянська декларація про взаємодопомогу у боротьбі з нацистською Німеччиною та її союзниками.
Серпень 1941 р.	Спільна операція СРСР і Великобританії по введенню військ до Ірану, щоб уніможливити його вступ у війну на боці Німеччини і припинити діяльність німецької агентури.
14 серпня 1941 р.	Підписання США і Великобританією Атлантичної хартії, в якій були викладені основні цілі участі двох країн у війні та принципи повоєнного устрою світу.
1 жовтня 1941 р.	Угода між СРСР, США та Великобританією про допомогу Радянському Союзу зброєю і продовольством.
Грудень 1941 р.	Вступ США у війну після нападу Японії на воєно-морську базу США Перл-Харбор. Приєднання СРСР до Атлантичної хартії. Поширення на СРСР закону про ленд-ліз.
1 січня 1942 р.	26 держав підписали Декларацію Об'єднаних Націй, яка базувалась на принципах Атлантичної хартії. Країни, що підписали Декларацію зобов'язалися використовувати свої ресурси для боротьби проти агресорів, співробітничати у війні і не укладати сепаратного миру.
26 травні 1942 р.	Договір між СРСР і Великобританією про союз у війні проти гітлерівської Німеччини та її сателітів у Європі. Договір передбачав співробітництво і надання взаємної допомоги і після війни.
11 червня 1942 р.	Договір між США і СРСР про взаємодопомогу у веденні війни проти агресорів. Обидві сторони зобов'язалися постачати одна одній оборонні матеріали, інформацію, розвивати торгівлю та здійснювати економічне співробітництво.
27 вересня 1942 р.	СРСР визнав лідера руху «Вільна Франція» генерала Ш.Де Голля у якості керівника всіх вільних французів.

Наслідки

Війна завдала народам світу непоправних людських і матеріальних втрат. Кількість жертв досі точно не встановлена. За приблизними підрахунками у війні загинуло понад 60 млн людей, 90 млн стали інвалідами. Найбільших людських жертв зазнали: СРСР - до 27 млн(серед них 80% - українці), Китай, Польща.

Військові витрати і військові збитки склали 4 трильйони доларів. Матеріальні витрати досягли 60-70 % національного доходу воюючих держав. Лише промисловість Великобританії і Німеччини виготовила 652,7 тис. літаків (бойових і транспортних), 286,7 тис. танків, самохідних знарядь і бронемашин, понад 1 млн. артилерійських знарядь. Війна супроводилася колосальними руйнуваннями, знищенням десятків тисяч міст і сіл, незліченними лихами десятків мільйонів людей.

Незважаючи на поразку країн Осі, які були оплотом фашизму у світі, посилювалися розбіжності між союзниками. Почалася Холодна війна — один з наслідків Другої світової війни, в якій соціалістичний табір зазнав поразки. На територіях, звільнених від фашистського панування за допомогою Червоної Армії, був створений пояс країн-сателітів СРСР, таких як Польща, НДР, Чехословаччина, Угорщина, Болгарія. У свою чергу, [Франція](#), [Велика Британія](#) а також США сформували військовий блок [НАТО](#), до якого пізніше приєднався ряд інших держав.

Втрати в Другій Світовій війні

Країна	Фінансові втрати (\$ млрд.)
СССР	600
США	350
Велика Британія	150
Франція	100
Німеччина	300
Італія	50
Японія	100
Інші країни	350
Всього	2000

Якщо підсумувати загальні військові втрати держав, з якими воював СРСР, то виходить, що в ході бойових дій вони втратили 8 млн. 649 тис. 500 чоловік (з них: Німеччина – 6 млн. 923 тис. 700 чіл.; Угорщина – 863 тис. 700 чоловік; Румунія – 680 тис. 800 чоловік; Італія – 93 тис. 900 чоловік). Військові ж втрати тільки однієї України становлять майже половину військових втрат всіх західних держав гітлерівського альянсу разом узятих. І це ще далеко не остаточні дані. Над їхнім уточненням ще довго прийдеться працювати вченим, слідопитам, військкоматам, всім тим, кому дорога пам'ять про кожну людину, який від нас забрала війна.

Культура в роки війни

Друга світова війна була серйозним екзаменом для української культури. Ніколи до того перед наукою, освітою, літературою, мистецтвом, культосвітніми закладами, пресою, радіо не стояли такі складні й відповідальні завдання.

З початком війни відбулось об'єднання кількох інститутів Академії наук України, які були евакуйовані на Схід
У роки війни понад 30 українських вузів працювали в евакуації.

Важливу роль у мобілізації народу на боротьбу з фашистськими загарбниками відігравали засоби масової інформації, що вже наприкінці 1941 р. були евакуйовані у східні райони Росії. Українські видавництва об'єдналися в одне — Українське державне видавництво, яке працювало спочатку в Саратові, а пізніше в Москві.

Десятки українських театральних колективів, ансамблів, артистичних бригад несли своє мистецтво фронтовикам, надихаючи їх на боротьбу за свободу і незалежність Батьківщини.

Воєнна поразка Німеччини

Від імені німецького верховного командування «Акт про воєнну капітуляцію» підписали Кейтель, Фрідебург та Штумпф. О 23.01 за центральноевропейським часом замовкли гармати.

Війна завершилася цілковитою капітуляцією Німеччини.

8 травня 1945 р. в передмісті Берліна Карлхорсті перед представниками СРСР, США, Англії і Франції на чолі з маршалом Г. К. Жуковим був підписаний остаточний акт про безумовну капітуляцію Німеччини.

Таким чином, головним наслідком Другої світової війни був розгром союзними державами збройних сил держав фашистського блоку. У війні брали участь 61 держава і 80% населення світу. За роки війни було мобілізовано в армії більше 100 млн. чоловік.

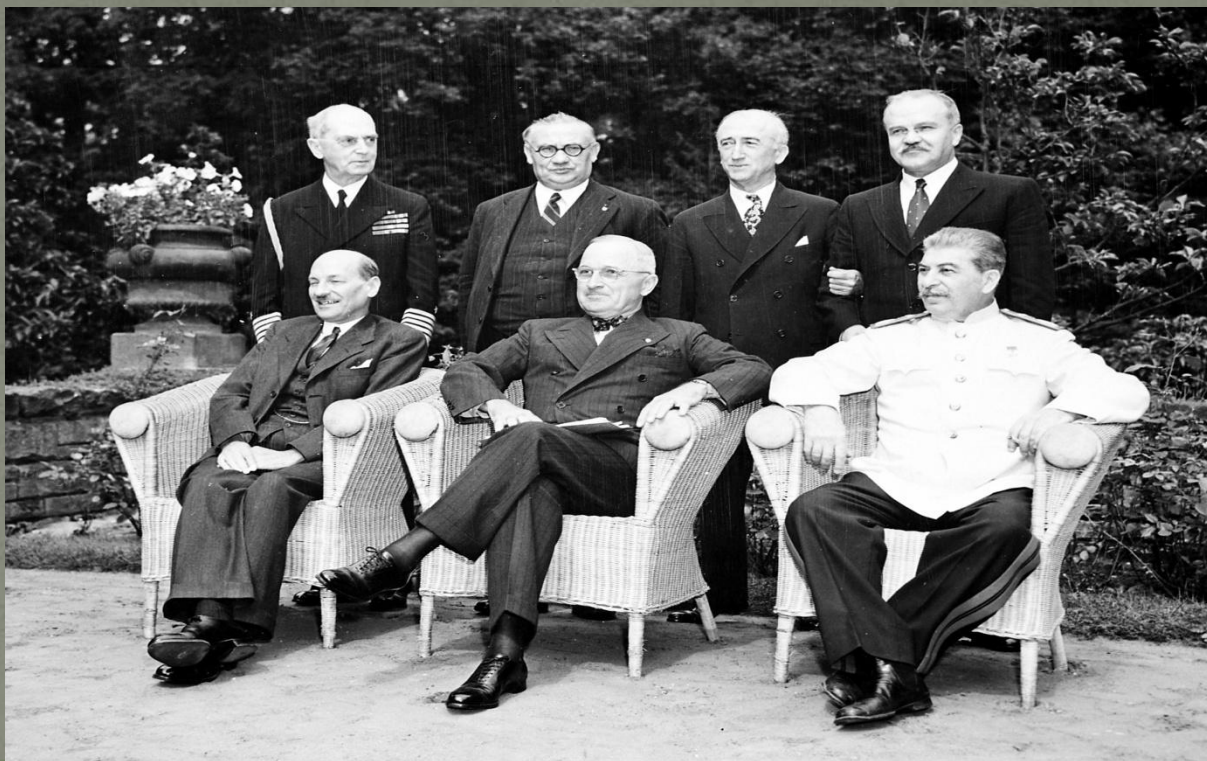

Генерал-полковник Альфред Йодль підписує Акт про капітуляцію в Реймсі

Встановлення прапору Перемоги над Рейхстагом

Потсдамська конференція

7 липня 1945 р. у передмісті Берліна - Потсдамі - розпочалася остання конференція в історії антигітлерівської коаліції. Її склад та позиції дещо відрізнялися від попередніх.

Радянський Союз представляв Й.Сталін, Англію на початку конференції - У. Черчілль, згодом К.Еттли (якій переміг на виборах у Великобританії), делегацію США очолював новий президент країни Г.Трумен (Т. Рузвельт помер 12 квітня 1945 р.).

За підсумками конференції Німеччину було поділено на чотири зони окупації, кожна з яких відповідно контролювалася командуванням військ СРСР, США, Англії та Франції.

Були зафіксовані нові німецькі кордони.

СРСР підтвердив свій намір вступити у війну з Японією.

Дякую за увагу !

